

¡BOMBA!

Hoy pulula el carroñero
y buitre concesionario:
hace con crimen señero
política de sicario

K'untzil

Martes 4 de noviembre de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2599 · www.lajornadamaya.mx

Tu tiitubáaj lu'um Afganistán yéetel u muuk'il 6.3; kíim 20 máako'ob yéetel tu loobiltaj uláak'o'ob

Lu'um tu xamanil Afganistáné' tu tiitubáaj yéetel u muuk'il 6.3 ti'al u sáastal le lunes máanika'. Tu kíinsaj kex 20 máako'ob, ts'o'oke' úuch loob kex ti' 640 máako'ob, 25 ti' le je'elo'obo' talamchajan u toj óolalo'ob, beey úuchik u ts'a'abal k'ajóoltbil tumen juntúul u meyajnáalil desastres. U jo'olpóopilo'ob toj óolale' tu ya'alajo'obe' je'el u maas ya'abtal le xookilo'ob je'elo'.

U chúumukil le tu'ux tiitpaj lu'ume', ti' yanchaj kex 22 kilómetros (14 millas) tu chik'inil-noojolak'in ti' u kaajil Khlom, tu taamil kex 28 kilómetros, beey tu ya'alaj Servicio

Geológico ti' u lu'umil Estados Unidos (USGS yóok'olal bix u k'aaba' ich inglés). Mola'aye' tu ts'aaj k'ajóoltbile', lu'ume' tu tiitubáaj laj 12:59 u taal u sáastal te'el lu'umo'.

Tu winalil agostoe', tu tiitubáaj xan u lak'inil Afganistán ka'aj kíim maanal 2 mil 200 máako'obi'.

Noj lu'ume' ma' ayik'ale', le beetik mantats' talam u yilik u piitjo'oltik ba'alo'ob je'el bix le je'elo'. Yaan kúuchilo'obe' ma' seen ka'analtako'obi', ts'o'oke' mantats'e' beeta'an de pak' yéetel ladrillo; najo'obe' te'el mejen kaajo'ob yéetel méek'tankaajo'obo' beeta'an chéen

yéetel luuk' wa che', u ya'abile' ma' patal beeta'ano'obi'.

Úuchik u tiitikubáaj lu'ume', u'uypaj tak Mazar-e-Sharif, u noj kaajil Balkh, tu xamanil le noj lu'umo', beey a'alab tumen u meyajnáalilo'ob Afganistán. Tu kaajil Mazar-e-Sharif, chíikpaj ti' oochelo'ob jóok'sa'ab ti' redes socialese', k'aschaj jump'iit Mezquita Azul. Ya'abach ti' u ladrillose' jlúubo'ob ti' le pak'o'obo'. Kex beyo' láayli' wa'alik p'áatik. Jayp'éel siglos u yúuchbenil kúuchil, ts'o'oke' jump'éel ti' le tu'ux maas suuk

u bin máak payalchi' tu kaajil Afganistán, yéetel k'a'anan ti'al k'iimbesejo'ob ku beeta'al te'elo'.

Máax beetik u k'aytajilo'ob Autoridad Nacional de Manejo de Desastres de Afganistán, Qari Taj Mohammad Hemat, tu ya'alaje' tu tiitubáaj lu'um tu kaajilo'ob Balkh, Samangan, Sar-e-Pul yéetel Kunduz.

Beyxan, Sharafat Zaman, máax beetik u k'aytajilo'ob Ministerio de Salud Pública, tu ya'alaj máaxo'ob kíimij yéetle úuch loob ti'obe', biinsa'abo'ob tu najilo'ob ts'akyaj ti' u kaajilo'ob Balkh yéetel Samangan.